

Skvaltkvarn under Holskaryd

Går ej att få fram exakta årtal när kvarnen var i bruk men den fanns före 1718 och efter 1878.
På platsen finns grundstenar och några gamla kvarnstenar.

Karta från 1718, reviderad 1733.

På denna karta finns kvarnen utsatt under punkt 8:

Det står ungefär: *En liten sqwalteqvarn som allena kan gå höst och vår och enär högstafloden kommer.*

Observera att på kartan ser man äldsta "cronotorpet Holskaryd", som låg vid minnesstenen. Nya gården Holskaryd är ännu inte byggd.

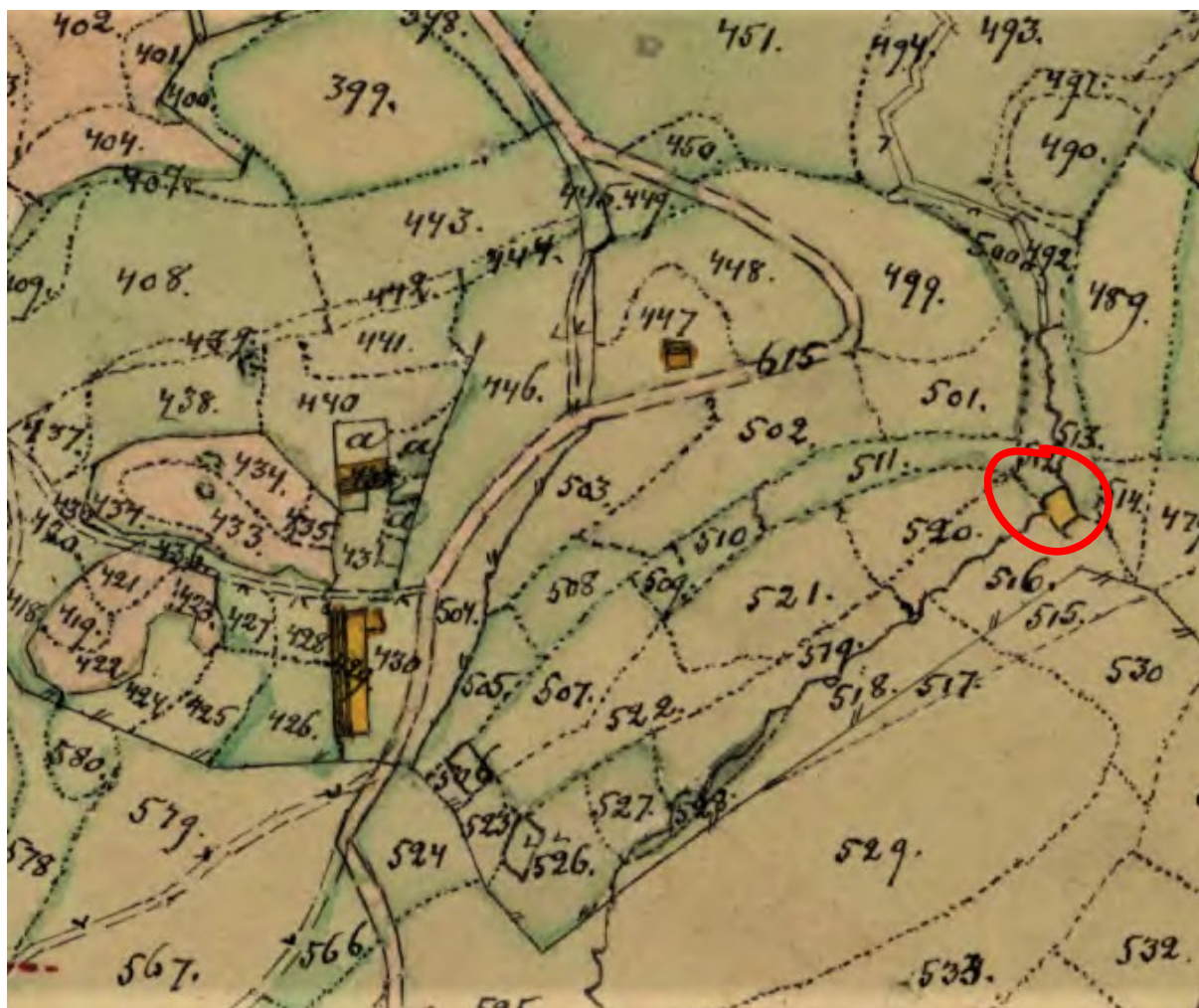
Vid denna tiden ägs Holskaryd av Kronan, alltså kungen. Skatter och avgifter från gården går till krigsmakten under "Wästgöthe Cavalleriet och 3e corpralen ryttmästaren Rhenstiernas Companie".

Skvaltkvarnen verkar dock ha varit skattebefriad.

Brukare av Holskaryd är ca 1699-1723 cronotorpare **Hans Carlsson** (1654-1736) och hans hustru **Ingigerd Andersdotter** (1654-1741). De hade flera barn.
De står som "utfattiga" år 1706.

Se torp nr 7 Holskaryd.

Karta från laga skifte 1878.

På denna karta från 1878 vid laga skifte så finns Holskaryds skvaltkvarn fortfarande med. Den hör vid skiftet till den nya gården Holskaryd 1/8 mantal, ägare är **Alfred Eriksson**. Se nr 5 Gården Holskaryd.

På kartan står: 516= Backe med husplats.

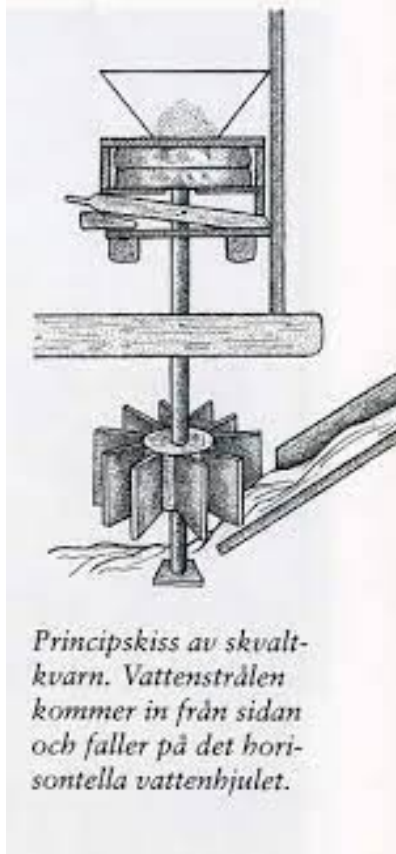
524= Dammen. I detta område kan vattnet från bäcken ha dämts upp.

Runt kvarnen heter flera åkrar Kvarnlyckan.

Om skvaltkvarnar

Skvalta betyder bli skvätta (så det hörs) och en skvaltkvarn låg oftast vid en bäck eller ett mindre vattendrag. Kunde också kallas "bäckakvarn". De användes för att mala säd till husbehov. Delades ibland av flera hushåll. Denna kvarntyp är känd sedan 1100-talet.

Kvarnen bestod av ett vågrätt skovelhjul längst ner som var kopplat ovanför till en lodrät axel med liggande kvarnstenar högst upp. Vattnets fallhöjd och kraft ökades med en kvarnränna.

Nedan: Så här kan skvaltkvarnen ha sett ut. Detta är "Björns kvarn" Boaredal, Skepplanda.

Platsen för Holskaryds skvaltkvarn

Mycket gamla kvarnstenar

